

Evaluering av skjøtelsesplan for Lykkjeslett i Rauma kommune, Møre og Romsdal fylke

Oppfølging av tradisjonell slåttemark som utvalgt naturtype

Bioreg AS Rapport (Notat) 2019 : 21

TITTEL: Evaluering av skjøtselsplan for Lykkjeslett i Rauma kommune Møre og Romsdal fylke.
FORFATTERE: Oldervik, F & Svingen, K.

DATO: 15.12.2019	RAPPORT NR./ Bioreg AS rapport 2019 : 21	PROSJEKTNR:	SAKSNR.
ISBN: ISBN-nr. 978-82-8215-407-9	ISSN:	ANTALL SIDER: 34	ANTALL VEDLEGG: 5

OPPDRAGSGIVER: Fylkesmannen i Møre og Romsdal	KONTAKTPERSON: Hege Steigedal
---	---

<p>SAMMENDRAG: Naturtypen artsrik slåttemark er sterkt trua ifølge Norsk rødliste for naturtyper, og ble i 2011 definert som utvalgt naturtype (UN) med beskyttelse gjennom lov om naturmangfold. På oppdrag for Fylkesmannen i Møre og Romsdal fikk Bioreg AS, i 2019 i oppgave å evaluere skjøtselsplanen for Lykkjeslett i Rauma kommune, sammen med tilhørende notat. Lokaltiteten ble første gang kartlagt i 201x og fikk sin første skjøtselsplan i .</p> <p>Skjøtselsplanen er utarbeidet i samarbeid med eier og bruker, Ole Løkra.</p>
--

FYLKE:	Møre og Romsdal
KOMMUNE:	Rauma
STED/LOKALITET:	Lykkjeslett i Verma
GÅRD/BRUK	Gnr/bnr 159/1

GODKJENT	SKJØTSELSPLANEN ER UTFORMET AV: Finn Oldervik og Kamilla Svingen
_____	_____
NAVN	NAVN

Figur 1. Bildet er tatt på Øverjordet fra posisjon UTM 45144 691281. Foto: Kamilla Svingen © Bioreg AS, 14.08.2019.

Forord

Sammen med bruker, Ole Løkra ble det foretatt en naturfaglig undersøkelse av slåttemarka kalt Lykkjeslett den 14.08.2019. Enga var da slått, slik at artslistene nok blir noe mangelfulle. En fikk likevel et godt inntrykk av hvordan det sto til med slåttemarka og hvordan skjøtselen hadde blitt utført i åra siden lokaliteten fikk utarbeidet skjøtselsplan (2010). For Bioreg deltok Kamilla Svingen og Finn Oldervik ved evalueringen i tillegg til eier og skjøtselsansvarlig, Ole Løkra.

Det ble lagt stor vekt på å få brukerens synspunkter på hvordan skjøtselen har fungert i forhold til planen og om utførelsen kunne by på utfordringer som ikke uten videre lot seg løse. Dette skal vi komme tilbake til i selve notatet.

Finn Gunnar Oldervik

Mjosundet i Aure 15.12.2019

Kamilla Svingen

Oslo 15.12.2019

Innhold

1	Evaluering av skjøtselsplan for Lykkjeslett slåttemark i Rauma kommune, Møre og Romsdal fylke	5
1.1	Innledning	5
1.2	Aktuelle erfaringer med skjøtselen	6
1.3	Artsmangfold og eventuelle observerte endringer	6
1.4	Evaluering/vurdering av skjøtselen	7
1.5	Mål for verdifull slåttemark	7
1.6	Skjøtselstiltak (tiltak som gjentas årlig)	8
1.6.1	Slått	8
1.6.2	Beiting	8
1.6.3	Andre aktuelle skjøtselstiltak	9
1.7	Oppfølging av skjøtselsplanen	9
1.8	Bilder fra lokaliteten	10
	Kilder.....	12
	Vedlegg 1 Lokalitetsbeskrivelser i Naturbase	13
	Buneset	Feil! Bokmerke er ikke definert.
	Vedlegg 2 Artslister.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.
	Buneset	Feil! Bokmerke er ikke definert.
	Geilen	Feil! Bokmerke er ikke definert.
	Vedlegg 3 Intervju med grunneier	18
	Vedlegg 4 Tiltakslogg, grunneiers notater	21
	Vedlegg 5 Overvåkning, log	24

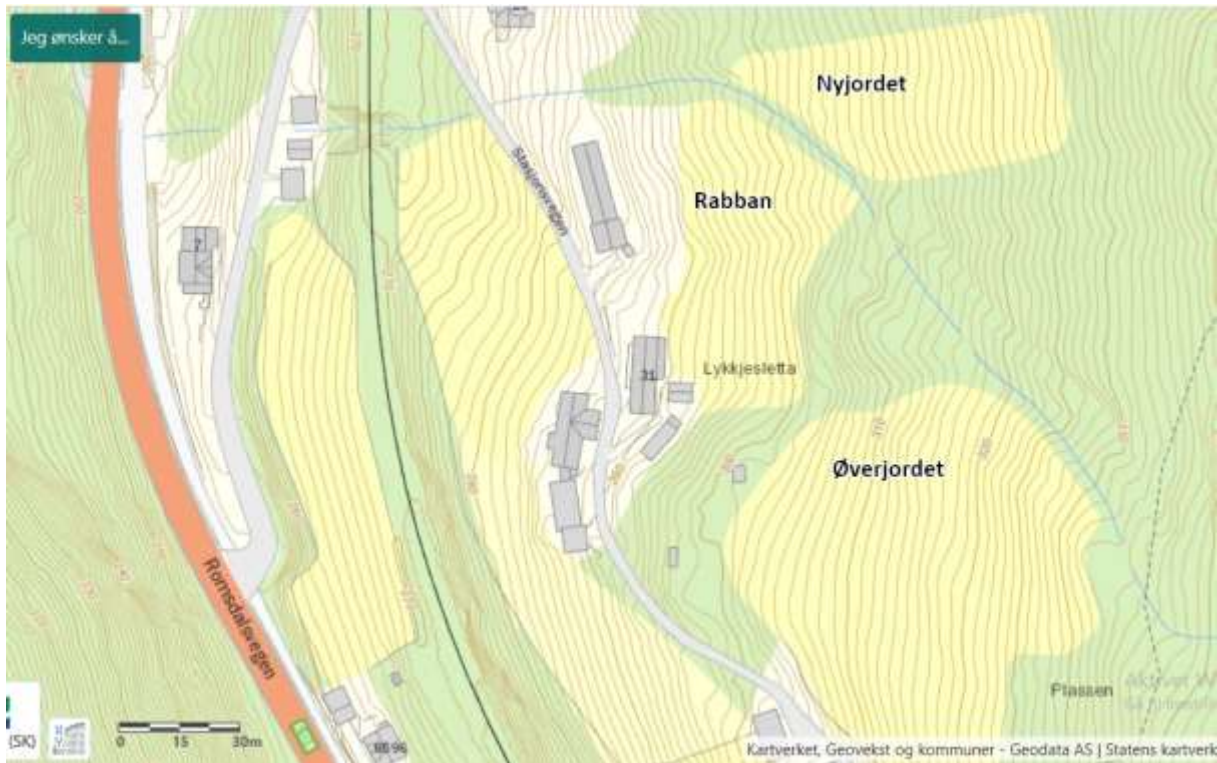
1 Evaluering av skjøtselsplan for Lykkjeslett slåttemark i Rauma kommune, Møre og Romsdal fylke

GRUNNEIER: Ole Løkra	ANSVAR SKJØTSEL: Ole Løkra	LOKALITETSVERDI I NATURBASE¹: Viktig – A	NATURBASE-ID: BN00068541	
DATO UTARBEIDING AV 1.SKJØTSELSPLAN: 20.11.2010 DATO REVIDERING: 10.12.2019		DATO BEFARING (1.SKJ.PL.): 28.06.2010 DATO BEFARING (REVIDERING): 14.08.2019		
KONTAKT MED GRUNNEIER/BRUKER: 14.08.2019 – Intervju med grunneier i forbindelse med revisjon av skjøtselsplan.				
1.SKJØTSELSPLAN UTFORMET AV: Maud Grøtta, Landbruk nordvest. Planen er evaluert i 2019 av Kamilla Svingen og Finn Oldervik, Bioreg AS.				
UTM SONE LOKALITET: 32	LOKALITETSNAVN: Lykkjeslett	NORD: 691287	ØST: 45138	GNR./BNR. 76/1
AREAL 1. SKJØTSELSPLAN: 11,2 daa		AREAL REVIDERING: daa		
DEL AV VERNEOMRÅDE: Nei HVILKET VERN: -		DEL AV UTVALGT KULTURLANDSKAP: Nei HVILKET LANDSKAP: -		

1.1 Innledning

Den første beskrivelsen er laget av John Bjarne Jordal i 2000 og er oppdatert i 2010 av Maud Grøtta og Bolette Bele i forbindelse med utarbeiding av en skjøtselsplan som er lagt inn som et eget dokument i Naturbase. Lykkjeslett ligger i Rauma kommune, i øvre del av Romsdalen, vestvendt, 290-335 moh. Lokaliteten består av tre skifter; Rabban 2,5 daa, Nyjordet 2,3 daa og Øverjordet 6,4 daa. Bratt terreng. Morenejord på berggrunn av gneis.

¹ Verdisettingen er definert etter DN Håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning 2007), og faktaark for slåttemark, utformet av Ellen Svalheim (Svalheim 2014).

Figur 2. Slåttemarkslokaliteten Lykkjeslett er sammensatt av tre skifter eller mindre slåttemarker. Fra sør er navna på disse; Øverjordet, Rabban og Nyjordet. Øverjordet utgjør mer enn halvparten av arealet. (Kartet er henta fra Naturbase).

1.2 Aktuelle erfaringer med skjøtselen

Skjøtselen er utført i henhold til skjøtselsplanen. Skjøtter og eier, Ole Løkra virker å være nøye med slåtten og gjør en god jobb både med slått og rydding av kantsoner. Selv synes han også at tiltakene fra gjeldende plan har fungert bra og at skjøtselen for det meste er grei å gjennomføre. Det som kan være mest utfordrende er å få fjernet avlingen fra lokaliteten. Her vil han gjerne ha økonomisk bistand til å supplere utstyret noe (Se evalueringsskjema på s. 19!)

Siden skjøtselen ser ut til å fungere godt, og målene i planen er oppnådd ser vi ikke noen grunn til å foreslå å endre særlig på tiltakene i skjøtselsplanen.

1.3 Artsmangfold og eventuelle observerte endringer

Det er totalt registrert ca 75 karplantearter i slåttemarka ved registreringer i 2000, 2010 og 2019. I 2000 ble det i tillegg registrert ca 20 arter av beitemarksopp. Ved undersøkelsen i 2019 var enga slått ved inventeringen, slik at det nok var en god del arter som ikke var mulig å registrere på det tidspunktet. Enga består av arter som er typisk for området, og innehar en blanding av indikatorarter for slåttemark, med innslag av arter som er typiske for naturtyper i skogen rundt lokaliteten.

Det er gjort 20 registreringer av tyngdepunktarter² for semi-naturlig eng i lokaliteten; aurikkelsveve, blåklokke (mengdeart), engfiol, engfrytle, føllblom, gjeldkarve, gulaks, harerug, hvitmaure, kjerteløyentrøst, legeveronika, marinøkkel, prestekrage, rødknapp, smalkjempe,

²Listen over tyngdepunktarter er utarbeida av NIBIO, og benyttes for å verdisette lokaliteter av slåttemark. Listen viser til planter som er knyttet til kulturbetinga naturtyper.

småengkall, sumpmaure, tepperot, tiriltunge og tågebær. Fullstendig oversikt over registrerte arter fra undersøkelsene i 2000, 2010 og 2019 er å finne i vedlegg 2. Tjue tyngdepunktarter på en kalkfattig lokalitet er regnet som svært bra.

1.4 Evaluering/vurdering av skjøtselen

OPPSUMMERENDE VURDERING	I HØY GRAD	MIDDELS GRAD	I LITEN GRAD
Har skjøtselen vært tilfredsstillende for å oppnå målene, jf. skjøtselsplanen som nå revideres?	x		
Bør skjøtselen endres for neste skjøtselsplanperiode (neste 5 år)?			x
Er det realistisk at lokaliteten holdes i hevd de neste 5 åra?	x		

Begrunnelse:

- Skjøtselen er utført nøyaktig og etter planen, og det er ikke nødvendig å endre skjøtselsplanen i særlig grad ved revideringen. Artssammensetningen er i hovedsak lik, men siden det allerede var slått ved besøket i 2019, så ble det nok en noe magrere artsliste enn det ellers kunne ha blitt. At ikke alle arter fra 2000 og 2010 ble gjenfunnet ved besøk i 2019 skyldes at registreringer ble gjort etter slåtten.
- Sein slått bør fortsette for å ta være på artsmangfoldet av planter og insekter. Det er også en stor fordel om plantene i veikanter og andre artsrike områder utenfor slåttemarka får mulighet til å sette frø før de slås.

Ole Løkra regner med at lokaliteten blir skjøtta også de neste 5 årene, men åpner for at andre kan utføre deler av skjøtselen, og da under forutsetning av han selv er ansvarlig og har styringen. (Se evalueringsskjema spm. 14 f).

1.5 Mål for verdifull slåttemark

<p>HOVEDMÅL FOR LOKALITETEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bevare det verdifulle biologiske mangfoldet knyttet til slåttemark. - Holde størst mulig areal åpent ved slått og krattfjerning. - Det er også et mål at slåttemarka skal beholde den typiske slåttemarkstrukturen den har nå, og forbedre den der det er mulig. - Slåttemarka skal ikke gjødsles, sprøytes, pløyes eller pusses med beitepusser.
<p>EVENTUELLE SPESIFIKKE MÅL FOR DELOMRÅDER:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kantsonene må holdes åpne ved slått og rydding, og kratt og buskas må holdes nede.

TILSTANDSMÅL FOR ENKELTE AV ARTENE:

- Artsmangfoldet knyttet til kulturmark skal opprettholdes på lokaliteten jf. artsliste i vedlegg 2.
- Populasjoner av artene i lista over tyngdepunkter for seminaturalig eng skal opprettholdes eller helst økes.

1.6 Skjøtselstiltak (tiltak som gjentas årlig)

1.6.1 Slått

SLÅTTETILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSROM (MND/UKE)
Slått på hele lokaliteten med tohjuls slåmaskin, ryddesag og eventuelt ljà jf. beskrivelsen under.	Årlig	Hele lokaliteten	20. juli- 1. sept.
Raking, vending og bortkjøring av høy etter minst to dagers tørking.	Årlig	Hele lokaliteten	20. juli-1. sept.

Generelt gjelder for skjøtselsslått (for forklaring se veiledningshefte):

- Slåtten bør skje etter at de fleste artene har blomstret og satt frø (som regel ikke før i siste halvdel av juli). Slåttetidspunktet vil variere fra år til år ut fra variasjoner i været og vekstsesongen. Følg derfor med på blomstring og frøsetting!
- Graset bakketørkes 2-3 dager før det fjernes fra området.
- Områdene kan slås med liten, lett traktor med slåmaskin, tohjuls slåmaskin eller ljà, avhengig av bratthet. Sigd eller kantklipper med senn kan også benyttes på mindre areal der det er vanskelig å komme til med maskiner.
- Bruk av tunge maskiner må unngås, spesielt i de fuktige partiene, som kan medføre komprimering av jorda og kjøreskader, samt skader på gamle steinsatte grøfter.
- Unngå bruk av kunstgjødsel, gylle eller store mengder bløt husdyrgjødsel (se veileder).
- Om beiting ikke er aktuelt kan det, om veksten er god utover høsten vurderes behovet for etterslått, slik at eventuell ettervekst blir fjerna i løpet av høsten.

1.6.2 Beiting

BEITETILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	(DEL)OMRÅDE	TIDSROM (MND/UKE)
Det er ikke aktuelt med beite på denne lokaliteten.			

Generelt gjelder for beiting i slåttemark (for forklaring se veiledningshefte):

- Beiting er positivt for slåttemarka, og har vært tradisjon mange steder.
- Høstbeiting hindrer opphopning av daugras (som gir grønngjødsling) og letter spiringen neste vår.
- Beiting gir tråkkspor som frøplanter kan spire i.
- Hvis arealet vårbeites, blir slåtten seinere (da blomstring/frøsetting kommer seinere i gang)
- Unngå tilleggsføring inne på slåttemarka.
- Sett alltid dyrevelferden og fôrtilgangen i høysetet.
- Tunge storferaser bør ikke beite slåttemark pga. fare for tråkkskader.

- Slåttemark med rik vårblomstring (f.eks. med tidligblomstrende orkideer og marinøkler) bør ikke vårbeites.
- Beit gjerne nærliggende skog, hagemark eller naturbeiter i sammenheng med slåttemarka. Det vil gi utveksling av frø og gener mellom ulike arealer.
- Isådde, fulldyrka kulturrenger bør om mulig ikke beites sammen med slåttemarka. Dette for å hindre spredning av uønska, fremmede arter inn i slåttemarka.

1.6.3 Andre aktuelle skjøtselstiltak

TILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSRUM (MND/UKE)
Rydde lokalitetene for kvist og kvas	Årlig	Hele lokaliteten	Vår
Skogen rundt lokalitetene kunne gjerne vært tynnet noe, da den kaster lange skygger innover ekrene.	Om skjøtter finner tid for tiltaket	Dette gjelder særlig for Nyjordet, men også deler av Øverjordet	Helst om vinteren når jorda er frossen

1.7 Oppfølging av skjøtelsesplanen

NESTE REVIDERING/EVALUERES ÅR: 2024
BEHOV FOR YTTERLIGERE REGISTRERING AV SPESIFIKKE NATURTYPER OG/ELLER ARTSGRUPPER: Fungaen skulle ha vært undersøkt i september/oktober måned. (Før nattefrosten setter inn)
GJENNOMFØRTE ELLER PÅBEGYNT TILTAK SOM ER FINANSIERT DE SISTE 5 ÅRA:
PERSONER SOM HAR ANSVAR FOR Å GJENNOMFØRE TILTAKENE I SKJØTSELSPANEN: Ole Løkra.

1.8 Bilder fra lokaliteten

Figur 3. Bildet viser øvre del av Nyjordet. Som en ser står skogen tett rundt denne dellokaliteten. Foto: Kamilla Svingen, Bioreg AS © 14.08.2019.

Figur 4: UTM 45137 691285. Bildet er tatt fra nedre del av Rabban mot Øverjordet. Det er noen fuktdrag med en del hvitblattistel på Rabban. Foto: Kamilla Svingen, Bioreg AS © 14.08.2019.

Figur 5: Bildet er tatt fra hagen rett nedenfor Rabban. Øverst ser en noe av Nyjordet. Som en ser bærer denne lokaliteten navnet sitt med rette, da det er relativt tørre rabber her med fuktigere drag imellom. Foto: Kamilla Svingen, Bioreg AS © 14.08.2019.

Figur 6: Bildet viser den nyinnkjøpte slåmaskina til Ole Løkra – her påmontert venderive. Det er også mer ekstrastyr å få til denne som Løkra vil søke om midler til å kjøpe inn, da dette vil lette skjøtselen betydelig. Se evalueringsskjemaet i vedlegg 3. Foto: Kamilla Svingen, Bioreg AS © 14.08.2019.

Kilder

- Bratli, H., Halvorsen, R., Bryn, A., Arnesen, G., Bendiksen, E., Jordal, J. B. *et al.* (2017). *Dokumentasjon av NiN versjon 2.1 tilrettelagt for praktisk naturkartlegging i målestokk 1:5000*. Natur i Norge, Artikkel 8 (versjon 2.1.2).
- Elven, H. & Bjureke, K. 2018. Pollinatorvennlig skjøtsel av slåttemark og naturbeitemark. Naturhistorisk museum, Universitetet i Oslo. Rapport nr. 77, 80 s.
- Miljødirektoratet (2015) *Veileder for kartlegging, verdisetting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann. Utkast til faktaark 2015 – Kulturmark*. Versjon 7. august 2015
- Moen, A. (1998). *Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon*. Statens kartverk, Hønefoss.
- ngu.no/kart/berggrunn, <https://geo.ngu.no/kart/berggrunn/> Norges geologiske undersøkelse, berggrunnskart N250 med lineamenter, hentet 31.01.19
- ngu.no/kart/losmasser, <http://geo.ngu.no/kart/losmasse/> Norges geologiske undersøkelse, løsmassekart med symboler, Longva; O.1997; Manus; kv.geol.kart Strøm 2015-3; NGU hentet 31.01.19

Vedlegg 1 Lokalitetsbeskrivelser i Naturbase

Naturtyper

Utskriftsdato: 27.06.2019

Lykkjeslett ID BN 00068541

Registreringsdato	28.06.2010
Hevdstatus	-
Forvaltningsplan	Ja
Forvaltningsavtale	Ja
Forvaltningsavtale Inngått	01.07.2010
Forvaltningsavtale utløper	01.07.2019

EU89 UTM-sone 33: N **6658747 Ø 321193**

Areal: 11,2 daa

Verdi: Viktig – A

Naturtype: Slåttemark 100 %.

Utforming: Intermediær eng med klart hevdpreg (T32-C-4),

Feltsjekk siste: 14.08.19 av Kamilla Svingen og Finn Oldervik.

Avgrensingspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

INNLEDNING: Beskrivelsen er laget av John Bjarne Jordal i 2000 og er oppdatert i 2010 av Maud Grøtta i forbindelse med utarbeiding av en skjøtselsplan som er lagt inn som et eget dokument i Naturbase lenger nede på sida.

PLASSERING OG NATURGRUNNLAG: Lykkjeslett ligger i Rauma kommune, i øvre del av Romsdalen, vestvendt, 290-335 moh. Lokaliteten består av tre skifter; Rabban 2,5 daa, Nyjordet 2,3 daa og Øverjordet 6,4 daa. Bratt terreng. Morenejord på berggrunn av gneis..

NATURTYPER, UTFORMINGER OG VEGETASJONSTYPER: Overganger mellom frisk fattigeng (G4), og mer baserike enger (G7). I nedre del av skiftet Øverjordet, som er relativt flatt og nær fjøset, er det mer næringsrik og artsfattig eng pga av jordarbeiding og gjødsling i nyere tid (1970-1996). Etter 1996 er denne delen ikke jordarbeidet eller gjødslet og bør derfor inngå i lokaliteten. Det er ikke noe klart skille mellom denne delen og resten av skiftet.

ARTSMANGFOLD: Fra registrering i 2000: Det ble notert 39 plantearter, hvorav 15 naturengplanter. Her nevnes aurikkelsveve, fløyelsmarikåpe (regionalt sjelden, østlig tørrengart), gjeldkarve (mye), harerug, marinøkkel (kilde: grunneier), prestekrage, rødknapp, skogkløver og småengkall (mye). Det ble videre funnet 17 beitemarkssopp (29 artspoeng) noe som er relativt bra etter ett besøk. Det er grunn til å nevne de hensynskrevende artene gulbrun narrevokssopp (*Camarophyllopsis schulzeri*) og melrøds-kivesopp (*Entoloma prunuloides*), videre *Entoloma pratulense* (sjelden på rødlista). I alt ble det funnet 11 røds-kivesopp-arter og 5 vokssopparter. Det ble videre hørt spillende sirisser. Fra registrering i 2010: Det ble notert 60 arter karplanter, bl.a. engkvein, gulaks, fløyelsmarikåpe, prestekrage, tepperot, harerug, kvitkløver, ryllik, skogstorkenebb, småengkall. Det ble tallet 20 individer av marinøkkel på skiftet Øverjordet.

BRUK, TILSTAND OG PÅVIRKNING: Vår- og haustbeiting med sau. En slått som gjøres maskinelt. Sett fra et arts mangfold-synspunkt er engene i god stand og pga beitinga er det ikke noe gjengroing i kantene. Fra gardbrukerens synspunkt er engene utarmet pga manglende gjødsling gjennom mange år. Tradisjonelt var Lykkjeslett gjødsla heime-eng til slått og beite for både storfe og sau. Tradisjonen med slått har ikke vært brutt, men beitebruken er fra 1960-tallet endra til bare beiting med sau og sannsynligvis hardere vårbeiting enn tidligere.

FREMMEDE ARTER: Ingen registrerte fremmedarter.

SKJØTSEL OG HENSYN: Fortsatt slått i tillegg til vår- og haustbeiting. Ingen gjødsling. Jfr. skjøtelsesplanen.

DEL AV HELHETLIG LANDSKAP: Lykkjeslett er en av mange lokaliteter med biologisk verdifull slåtteeeng i Romsdalen.

VERDIVURDERING: Etter registrering i 2000: Området blir verdsatt til A (svært viktig) på grunn av at det er en velutvikla slåtteeeng av den lite gjødselpåvirka typen (sjelden naturtype), med flere rødlistearter, og potensiale for et vesentlig større antall arter beitemarksopp enn det som ble funnet ved dette ene besøket i soppsesongen. Etter registrering i 2010: Verdi A opprettholdes fordi arts mangfoldet på lokaliteten er godt tatt vare på med årlig slått og uten gjødsling. Engene har god struktur. Det ble registrert flere individer av den sjeldne arten marinøkkel. Lokaliteten har nå ingen rødlistede karplanter, men pga engenes gode tilstand er det grunn til å anta at det fortsatt finnes flere rødlistede beitemarksopp.

2 Vedlegg 2 Artslister

Lykkjeslett

Tabell 1: Liste over artsregistreringar på Lykkjeslett. Tyngdepunktartar for semi-naturleg eng er markert med feit skrift, mengdeartar er markert med stjerne.

Registreringer i 2000 ble gjort av John Bjarne Jordal og Steinar Stueflotten, i 2010 ble de gjort av Maud Grøtta og Bolette Bele den 28. juni og i 2019 av Finn Oldervik og Kamilla Svingen den 14. august.

Norsk navn	Vitenskapelig navn	2000	2010	2019
Aurikkelsveve	<i>Hieracium lactucella</i>	x	x	x
Beitemarikåpe	<i>Alchemilla monticola</i>	x		x
Bjørk	<i>Betula pubescens</i>		x	x
Bleikstorr	<i>Carex pallescens</i>	x	x	
Blåbær	<i>Vaccinium myrtillus</i>		x	x
Blåklokke*	<i>Campanula rotundifolia</i>	x	x	x
Blåkoll	<i>Prunella vulgaris</i>	x	x	x
Brennesle	<i>Urtica dioica dioica</i>		x	x
Bringebær	<i>Rubus idaeus</i>			x
Bråtestorr	<i>Carex pilulifera</i>	x	x	
Engfiol	<i>Viola canina</i>	x	x	x
Engfrytle	<i>Luzula multiflora multiflora</i>	x	x	
Engkvein*	<i>Agrostis cappillaris</i>	x	x	x
Engrapp	<i>Poa pratensis coll.</i>		x	
Engsoleie	<i>Ranunculus acris acris</i>	x		
Engsyre	<i>Rumex acetosa ssp. acetosa</i>		x	x
Firkantperikum	<i>Hypericum maculatum</i>		x	x
Flekkmarihand	<i>Dactylorhiza maculata ssp. maculata</i>			x
Fløyelsmarikåpe*	<i>Alchemilla glaucescens</i>	x		
Fuglevikke	<i>Vicia cracca</i>	x	x	x
Furu	<i>Pinus sylvestris</i>			x
Følblom*	<i>Scorzoneroides autumnalis</i>	x	x	x
Gjeldkarve	<i>Pimpinella saxifraga</i>	x	x	x
Gjerdevikke	<i>Vicia sepium</i>	x	x	x
Gjetertaske	<i>Capsella bursa-pastoris</i>		x	
Gran	<i>Picea abies</i>			x
Grasstjerneblom	<i>Stellaria graminea</i>	x	x	
Gulaks*	<i>Anthox anthum odoratum ssp.</i>	x	x	x
Gullris	<i>Solidago virgaurea</i>		x	x
Harerug	<i>Bistorta vivipara</i>	x	x	x
Hundegras	<i>Dactylis glomerata</i>		x	x
Hundekjeks	<i>Anthriscus sylvestris</i>		x	x
Høymole	<i>Rumex longifolius</i>		x	

Karve	<i>Carum carvi</i>	x	x	x
Kjerteløyentrøst	<i>Euphrasia stricta</i>		x	x
Kveke	<i>Elytrigia repens</i>			x
Kvitbladtistel	<i>Cirsium heterophyllum</i>	x	x	x
Kvitkløver	<i>Trifolium repens</i>	x	x	x
Kvitmaure	<i>Galium boreale</i>	x	x	x
Legeveronika	<i>Veronica officinalis</i>	x	x	x
Ugrasløvetann	<i>Taraxacum sect. Ruderalia</i>		x	x
Maiblom	<i>Maianthemum bifolium</i>			x
Marinøkkel	<i>Botrychium lunaria</i>	x	x	
Markjordbær	<i>Fragaria vesca</i>		x	x
Marikåpe	<i>Alchemilla</i>	x		X
Mjødurt	<i>Filipendula ulmaria</i>		x	x
Myrfiol	<i>Viola palustris</i>	x		x
Nyresoleie	<i>Ranunculus auricomus</i>		x	x
Nyseryllik	<i>Achillea ptarmica</i>		x	x
Prestekrage*	<i>Leucanthemum vulgare</i>	x	x	x
Raudkløver	<i>Trifolium pratense</i>	x	x	x
Raudknapp	<i>Knautia arvensis</i>	x	x	x
Raudsvingel	<i>Festuca rubra</i>		x	
Rogn	<i>Sorbus aucuparia</i>			x
Ryllik	<i>Achillea millefolium</i>	x	x	x
Skogfiol*	<i>Viola riviniana</i>		x	x
Skogkløver	<i>Trifolium medium</i>	x		x
Skogstorkenebb	<i>Geranium sylvaticum</i>		x	x
Smalkjempe	<i>Plantago lanceolata</i>			x
Småengkall	<i>Rhinanthus minor</i>	x	x	
Småsyre	<i>Rumex acetosella</i>		x	
Snauveronika	<i>Veronica serpyllifolia serpyllifolia</i>	x		
Stankstorkenebb	<i>Geranium robertianum var robertianum</i>			x
Stemorsblom	<i>Viola tricolor</i>	x		
Stormaure	<i>Galium album</i>	x	x	
Sumpmaure	<i>Galium uliginosum</i>		x	
Svever sp.*	<i>Hieracium sp.</i>		x	x
Sølvbunke	<i>Deschampsia cespitosa ssp. cespitosa</i>		x	x
Tepperot*	<i>Potentilla erecta</i>	x	x	x
Timotei	<i>Phleum pratense ssp. pratense</i>		x	
Tiriltunge	<i>Lotus corniculatus</i>	x	x	x
Tveskjeggveronika	<i>Veronica chamaedrys</i>	x		x
Tyrihjem	<i>Aconitum septentrionale</i>		x	
Tågebær	<i>Rubus saxatilis</i>	x	x	
Vanlig arve	<i>Cerastium fontanum</i>		x	x
Andre artsgrupper:				

Engkransmose	<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>			x
Sotmålar	<i>Odezia atrata</i>		x	
	<i>Clytra quadripunctata</i>		x	
	<i>Bovista nigrescens</i>		x	
Gulbrun narrevokssopp	<i>Camarophyllopsis schulzerii</i>	x		
Gul småfingersopp	<i>Clavulinopsis corniculata</i>	x		
Okergul grynhatt	<i>Cystoderma amianthinum</i>	x		
Blåstilket rødspore	<i>Entoloma asprellum</i>	x		
Stjernespoet rødspore	<i>Entoloma conferendum</i>	x		
Flammefotrødspore	<i>Entoloma exile</i>	x		
Askegrå rødspore	<i>Entoloma fuscotomentosum</i>	x		
Hetterødspore	<i>Entoloma infula</i>	x		
Vorterødspore	<i>Entoloma papillatum</i>	x		
Tjærerødspore	<i>Entoloma poliopus</i>	x		
Slåtterødspore	<i>Entoloma pratulense (VU)</i>	x		
Melrødspore	<i>Entoloma prunuloides (NT)</i>	x		
Beiterødspore	<i>Entoloma sericeum</i>	x		
Mørktannet rødspore	<i>Entoloma serrulatum</i>	x		
Kantarellvokssopp	<i>Hygrocybe cantharellus</i>	x		
Skjør vokssopp	<i>Hygrocybe ceracea</i>	x		
Liten vokssopp	<i>Hygrocybe insipida</i>	x		
Engvokssopp	<i>Hygrocybe pratensis</i>	x		
Kritt vokssopp	<i>Hygrocybe virginea</i>	x		
Lakssopp	<i>Laccaria laccata</i>	x		
Stripehette	<i>Mycena filopes</i>	x		
Liten luthette	<i>Mycena leptcephala</i>	x		

Vedlegg 3 Intervju med grunneier

Sjekkliste ved revidering av skjøtselsplaner for utvalgt naturtype slåttemark. (januar 2018).

Lykkjeslett slåttemark i Rauma kommune

Gjenbesøksdato: 14.08.2019

Evaluering av skjøtselsplanen er utført av: Ole Løkra som grunneier og Kamilla Svingen og Finn Oldervik fra Bioreg AS.

-
1. Er skjøtselen utført som foreslått i planen?

Ja, det er den.

2. Eventuelle avvik fra planen, og bakgrunnen for ev. avvik (erfaringer som har bidratt til endring)

Tidsforbruket har gått betraktelig ned etter innkjøp av ny slåmaskin med venderive. Vi samler i ranker og drar ned på presenning. Det delvis tørkede høyet blir dessverre kassert nedenfor jordet. Det er ikke ønskelig, men vi mangler utstyr til å kjøre vekk med. I år ble det brukt ATV til å kjøre vekk der det er minst ønskelig å legge igjen rester. Den prosessen tar imidlertid mye tid da det er mye.

3. Tidspunkt for utført slått de ulike år i avtaleperioden. (Slås ulike delarealer til ulike tider over et lengre tidsrom (i tilfelle hvor lenge), eller gjennomføres slått på hele arealet i løpet av noen få dager?)

Av praktiske årsaker så blir hele arealet slått i løpet av to dager. Det har ikke vært noe etterspørsel av noen som faktisk vil hente dette selv, så vi bryr oss ikke om å tørke det skikkelig ned. Vi jobber med løsning på dette. Vi venter uansett til en periode med sammenhengende finvær i minst en uke. Vi må bruke av ferien vår til dette, og er avhengig av å få jobben gjort. Det kan hende vi kan bli mer fleksibel nå da vi har en leietaker boende der.

4. Vårbeite? *Nei*

5. Høstbeite? *Nei*

6. Ryddetiltak? *Ja, årlig: Alle år blir det gjort en innsats med kantrydding.*

Omfang: En uke gjennom året som familiedugnad.

7. Eventuelle tiltak som er gjennomført som ikke står nevnt i skjøtselsplanen, og i tilfelle hvorfor.

Det må fjernes noen steiner som kommer opp med telen noen steder, men det er bratt og vanskelig å komme til. Om steinen "reiser" kan det være farlig. To trebroer over bekk er opprånnet og fjernet, det hadde forenklet slått om særlig den ene var satt i stand. Vi har rør til å legge ned og blir satt fokus på nå. En mislykket vei er gravd i nedkant av et jorde med en bratt skrent som vi tenker å jevne ut manuelt med håndutstyr for å kunne slå skikkelig og forhindre hundekjeks o.l. å ta over.

8. Landskapsøkologisk plassering av lokalitet (forekomst av «stepping stones»): Forekommer det andre semi-naturlige arealer eller viktige kulturlandskapselementer

(eks naturbeitemark, styvingstrær/store gamle trær, steingjerder) i nærhet til slåttemarklokaliteten? Konkretiser.

Det er en rydningsrøys på "Rabban" og naturbeitemark i hele området. Det finnes dessverre ingen beitedyr i nærheten lenger som kan skjøtte dette nå, men det kan åpne seg muligheter på litt sikt. Da tenker jeg på geit med "nofence" klaver som kan gå helt inntil beitemarkene, og kanskje også beite noe vår og høst.

9. Er eventuelle rødlistearter/tyngdepunktarter for semi-naturlig eng fortsatt til stede og har forekomstene eventuelt økt eller minnet?

Jeg har for liten botanisk kunnskap, men jeg ser flere orkideer og også av og til marinøkkel. Men utfordringen er Mangel på tid og kunnskap. Arealet har kanskje økt, men jeg vet ikke. Noen botanikere må sjekke dette tidlig juli måned for å bekrefte/avkrefte dette.

10. Er det funnet nye rødlistearter/tyngdepunktarter på lokaliteten?

Ikke meg bekjent.

11. Virker skjøtselen å være tilfredsstillende for å oppnå målene i skjøtselsplanen? (ja/nei med en kort begrunnelse, f.eks. beskrive eventuelle endringer i artssammensetning, tegn på at skjøtselen synes riktig, er for svak eller for sterk, finnes det viktige påvirkningsfaktorer en ikke har tatt hensyn til tidligere, hvilke?).

Nei, det kunne vært differensiert slått på deler av arealet som har høyt innslag av hundekjeks, revehale og hundegras på øvre Løkra (Lykkja) spesielt, men også sørlige del av Rabban og nedre del av Øverjordet og Nyjordet.

12. Utstyr: Hva slags utstyr er benyttet til de ulike tiltakene? Hva har fungert bra/dårlig.

Slåmaskinen med utstyr fungerer utmerket, men det er behov for skyverive (kr. 32.750,-) og pigghjul (kr. 18.320,-) på slåmaskinen for å gjøre bruken tryggere. Samlet vil dette koste kr. 51.070,- inkl. mva., og dette må komme i form av tilskudd.

13. Eventuelle endringsforslag til skjøtselsplanen (f.eks. endring av slåttetidspunkt, sette igjen deler av enga for seinere slått (insektmat), innføring av nye tiltak som rydding, etterbeiting, tiltak som reduserer innslag av fremmede arter/problemarter etc.):

Se punkt 3 og 11! I tillegg så har jeg nå mulighet til å sette ut bikuber sentralt på arealet til bestøvning da en kompis av meg har dette. Jeg tror ikke det vil ha noen særlig hensikt å utsette slått, da det ofte er tørt på rot og helt utvokst mye av det som er der. Rydding av kanter er et stadig tilbakevendende tema, og vi har derfor investert i kantklipper for å komme helt inntil utkantene skikkelig. Dette er imidlertid et stort arbeid i seg selv.

Det kan ikke bli lavere tilskudd enn i dag, og mer ekstramidler for å kunne investere i utstyr til slått. Mer penger er ikke nødvendigvis det eneste, men det blir stadig mindre aktive bønder og mer som feriesteder å regne. Derfor blir det en utfordring med tidsbruk, familien krever at du er til stede for dem. Alternativet er å takke nei til tilskudd og la arealene gro igjen. Folk vil ikke ha gud og hvermann inn på "sin teig" mer enn nødvendig, så jeg tror tanken med idrettslag etc. i nærområdet ikke er særlig aktuelt for vår del.

Bygda er jo så og si fraflyttet. Disse såkalte naturvernerne kommer ikke på garden I det hele tatt, jeg hater rovdyr, da får det heller gro igjen.

14. Motivasjon og framtidsutsikter:

a) Har tilskuddet betydning eller ikke for gjennomføring av tiltaket? På hvilken måte?

Det har avgjørende betydning, det gir incentiv til å bruke verdifull ferietid. Investeringsstilskudd har også vært, og er viktig for fremtidig skjøtsel på mine lokaliteter, jeg har ingen egne midler å bruke.

b) Betyr veiledninga gjennom oppfølginga av handlingsplan for slåttemark noe for skjøtterenens gjennomføring av slåttarbeidet?

Ikke i mitt tilfelle.

c) Er det noe skjøtteren ønsker mere/mindre av?

Mer midler til investering, slik at det blir mer spennende for neste generasjon å fortsette arbeidet.

d) Hva er de mest krevende og utfordrende delene med skjøtselen? (Eks få fjerna graset, dårlig utstyr, værforhold, for lite folk. osv.).

Fjerning av gras. Det må kunne være enmannsarbeid, for lite folk er relativt. Noen ganger er det flere andre ganger færre. Værforhold kan variere, men vi velger som oftest en finværsperiode.

e) Er det behov for å finne nye løsninger for å sikre skjøtselsarbeidet i nærmeste framtid? (Ja/Nei og eventuelt en kort begrunnelse).

Penger til en rive i en form som gjør oss i stand til å fjerne foret på enklere vis.

f) Hvor sannsynlig er det at samme skjøttere også vil skjøtte lokaliteten de neste 5 år?

Det vil være mulig å dele på det, men jeg vil stå ansvarlig

Vedlegg 4 Tiltakslogg, grunneiers notater

Her er det plass for grunneier å føre inn sine egne notater som gjelder gjennomføring av tiltakene. Ved å ha slike notater samla, vil det være lettere å sammenstille erfaringene når planen skal revideres.

AREAL/DELOMRÅDE:	TYPE TILTAK (EKS SLÅTT, RYDDING, BEITING)	PERIODE	ANTALL DAGSVERK/TIMER	ÅR
		[mnd./ dato/uke]		

AREAL/DELOMRÅDE:	TYPE TILTAK (EKS SLÅTT, RYDDING, BEITING)	PERIODE	ANTALL DAGSVERK/TIMER	ÅR
		[mnd./dato/uke]		

AREAL/DELOMRÅDE:	TYPE TILTAK (EKS SLÅTT, RYDDING, BEITING)	PERIODE	ANTALL DAGSVERK/TIMER	ÅR
		[mnd./dato/uke]		

Vedlegg 5 Overvåkning, log

[I enkelte tilfelle kan f. eks grunneier/bruker ha interesse av/artskunnskap nok til å telle opp enkeltindivider av særskilte planter innen et avgrensa fast, område på noen få m² hver sesong. Dette kan være verdifull artsinfo å legge til rette for. Å fylle ut en slik tabell kan da være et (overvåknings)iltak som nevnes under 2.9.3:]

POSISJON/FELT:	ART	DATO	ANTALL INDIVIDER	ÅR

